

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-
ДОРОЖНІЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
з дисципліни «Звітність підприємства»
для студентів заочної форми навчання
напряму підготовки 7.03050901 «Облік і аудит»

Затверджено методичною
радою університету,
протокол №

Харків – 2015

Укладачі: Т.В. Ковальова

В.В. Маліков

О.В.Кульпіна

Кафедра обліку і аудиту

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна "Звітність підприємства" належить до циклу професійно орієнтованих дисциплін підготовки фахівців напряму підготовки 7.03050901 Метою вивчення дисципліни є вивчення складу, структури, змісту та порядку складання й подання фінансової, податкової та статистичної звітності підприємств. Особлива увага приділяється фінансовій звітності, яка є основою створення системи розкриття інформації про результати роботи підприємств України для зовнішніх користувачів.

До кожної теми передбачено методичні вказівки, основні положення даної теми та завдання для виконання. Для успішного вивчення дисципліни студент повинен мати основні форми звітності. В кінці методичних вказівок наведено список літературних джерел з дисципліни. Крім вказаних джерел, можна використовувати підручники та навчальні посібники інших авторів, а також спеціалізовані періодичні видання.

Практичне заняття 1

Загальні вимоги до звітності

Мета заняття - вивчити загальні вимоги до звітності.

Зміст і рекомендації до виконання

Систему показників, що характеризує роботу підприємства за певний період, називають звітністю. Завдання звітності - передача інформації тим, хто її використовує для прийняття рішень. Бухгалтерська звітність переважно ґрунтується на даних первинного, аналітичного та синтетичного обліку. Звітність залежно від того кому вона надається, поділяють на зовнішню та внутрішню.

Організація складання зовнішньої звітності регламентується цілою низкою нормативних документів, у яких визначаються термін та зразки форм, методика і техніка складання, терміни подання.

Завдання 2

За рис. 1 необхідно дати характеристику звітності, пояснити ознаки, за якими вона класифікується, та охарактеризувати кожен класифікаційну групу.

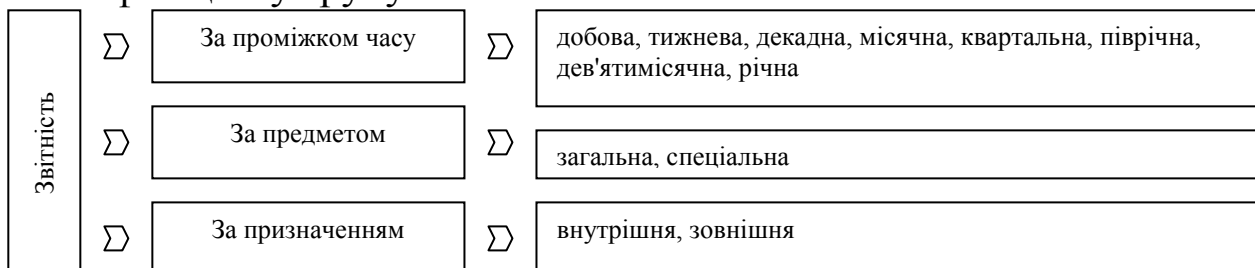

Рисунок 1 - Класифікація звітності

Питання для обговорення

1. Яка інформація обов'язково повинні бути розкриті згідно з НП(с)БО 1 "Загальні вимоги до звітності"
  2. Яка мета складання фінансової звітності?
  3. Які є звітні періоди для складання фінансової звітності?
  4. Які є якісні характеристики фінансової звітності?
  5. Назвати принципи підготовки фінансової звітності.
- Література: [1, 2, 11].

Практичне заняття 2

Баланс підприємства

Мета заняття - складання балансу підприємства.

Зміст і рекомендації до виконання.

При заповненні статей Балансу (ф №1) слід керуватись НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до звітності". Показники Балансу, які при визначенні підсумків вираховуються (вважаються від'ємними) у звітності наводяться у дужках. Для складання Балансу та інших форм фінансової звітності скористаємось наступними даними.

Питання для обговорення

1. Які принципи побудови та структура балансу?
  1. Розкрити зміст та форми балансу.
  2. Охарактеризувати розділи та статті балансу.
  3. Охарактеризувати етапи підготовки облікових даних для складання балансу?
  4. Перерахувати джерела даних для складання балансу.
- Література: [1, 3, 16].

Практичне заняття 3

Звіт про фінансові результати

Мета заняття - складання звіту про фінансові результати

Зміст і рекомендації до виконання

Для складання звіту про фінансові результати слід керуватись НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до звітності", в якому визначається зміст та форма звіту, а також загальні вимоги до розкриття його статей. Цей документ дає змогу користувачам, а саме інвесторам, оцінити результати діяльності підприємства в минулому, його прибутковість, можливість ефективно використовувати ресурси або ступінь ризику недосягнення очікуваної рентабельності діяльності.

За умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена, доход у Звіті про фінансові результати відображається в момент надходження активу або погашення зобов'язання, які приводять до

збільшення власного капіталу підприємства (крім зростання капіталу за рахунок внесків учасників).

За умови, що оцінка витрат може бути достовірно визначена, витрати відображаються у Звіті в момент вибуття активу або збільшення зобов'язання, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства (крім зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

Якщо актив забезпечує економічні вигоди протягом кількох звітних періодів, то витрати відображаються на основі систематичного та раціонального їх розподілу (наприклад, у вигляді амортизації) протягом тих звітних періодів, коли надходять відповідні економічні вигоди.

Фінансові результати у Звіті визначаються та відображаються у розрізі звичайної та надзвичайної діяльності.

Згортання доходів та витрат підприємства не дозволяється, крім випадків, передбачених відповідними П(С)БО.

Завдання для виконання

Для заповнення Звіту про фінансові результати слід використовувати відповідні дані, наведені у практичному занятті 2.

Питання для обговорення

1. Розкрити зміст та суть НП(С)БО 1, щодо Звіту про фінансові результати;
2. Вказати порядок визначення виручки та чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
3. Дати визначення елементів операційних витрат;
4. Розкрити порядок формування фінансових результатів від операційної діяльності та пояснити порядок відображення у звітності чистого прибутку або збитку.

Література: [3, 11, 12, 15].

Практичне заняття 4

Звіт про рух грошових коштів

Мета заняття - складання Звіту про рух грошових коштів.

Зміст і рекомендації до виконання

У Звіті про рух грошових коштів подається інформація про суму чистого надходження або чистого видатку грошової маси підприємства за рік у розрізі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності (з каси у банк, з поточного рахунку в банку на депозитний, акредитивний, лімітованих чекових книжок, рахунки і навпаки) до цього звіту не включаються.

Складання цього звіту регламентується НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до звітності"

Завдання для виконання

Для заповнення звіту про рух грошових коштів слід використати інформацію, представлену в практичному занятті 2 та форму 3 "Звіту про рух грошових коштів".

Питання для обговорення

1. Дайте визначення таким термінам: грошові кошти, еквіваленти грошових коштів, негрошові операції, рух грошових коштів;
2. Яка структура та зміст форми звіту про рух грошових коштів?;
3. Перерахувати джерела даних для складання звіту про рух грошових коштів;
4. Розкрити поняття "вплив змін валютних курсів" і "залишок грошових коштів".

Література: [1, 5, 11, 12, 20, 21].

Практичне заняття 5

Звіт про власний капітал

Мета заняття - складання звіту про власний капітал.

Зміст і рекомендації до виконання

Звіт про власний капітал містить інформацію про складові власного капіталу (їх наведено 8) і види (причини) змін (збільшення, зменшення) капіталу. Зміни капіталу у звіті можуть відображатися внаслідок однієї причини за одним видом капіталу як зменшення, а за іншим - як збільшення. Але виникають зміни, які у цьому звіті зачіпають тільки одну складову капіталу, наприклад, нарахування дивідендів за рахунок прибутку слід показати тільки зменшення нерозподіленого прибутку.

При складанні звіту слід керуватися НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до звітності".

Завдання для виконання

Дані, які необхідні для заповнення звіту про власний капітал необхідно взяти в завданні до практичного заняття 2.

Питання для обговорення

1. З яких статей складається власний капітал? Проаналізувати їх відображення у звіті.

2. Назвати джерела даних про залишок власного капіталу, необхідні для заповнення звіту на початок року.

3. Як коригуються суми власного капіталу при зміні облікової політики, при необхідності виправлення помилок та інших змінах?

4. Яким чином відображаються дані переоцінки активів у звіті про власний капітал?

5. В яких випадках відбувається вилучення капіталу? Як ці операції відображаються у звіті про власний капітал?

Література: [6, 12, 14, 16, 21].

Список літератури

Основної

1. Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні". Затверджений Верховною Радою України 16.07.99 № 996 - XIV.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах". Затверджене наказом Мінфіну України 31.03.99 № 87.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 "Об'єднання підприємств". Затверджене наказом Мінфіну України 07.07.99 № 163.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 "Консолідована фінансова звітність". Затверджене наказом Мінфіну України 07.07.99 № 163.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва".
7. Податковий кодекс України. Затверджений Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI.
8. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Затверджений Верховною Радою України від 08.07.2010 № 2464-VI.
9. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності Затверджені наказом Мінфіну від 28.03.2013 р. №433.

Додаткової

10. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Практичний посібник. - К.: "Лібра", 1999.-336 с.
11. Порядок подання фінансової звітності. Затв. Постановою КМУ від 28.02.2000 № 419.
12. Перелік видів діяльності, по яких складається зведена фінансова звітність. Затв. Наказом Мінфіну України від 24.02.2000 № 37.

13. Грабова Н.М., Добровський В.М. Бухгалтерський облік на виробничих і торгівельних підприємствах, 2000. - К.: "АСК", 2000. - 624 с.
14. Горицкая Н.Г. Новая финансовая отчетность. - К.: Техніка, 1999. - 136 с.
15. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за Міжнародними стандартами. - К.: Екаутінг, 2000. - 384 с.
16. Качалин В.В. Финансовый учет и отчетность в соответствии со стандартами СААР. - М.: Дело, 1998. - 432 с.
17. Соловьева О.В. Зарубежные стандарты учета и отчетности. Учебное пособие. - М.: Аналитика-Пресс, 1998.
18. Винсент Дж. Лав. Как понимать и использовать финансовую отчетность (перевод с англ. с дополнениями). - М.: 1996. - 352 с.
19. Ткач В.И. Международная система учета и отчетности. - М.: Финансы и статистика, 1992.
20. П(С)БО 7 "Основні засоби".
21. П(С)БО 8 "Нематеріальні активи"
22. П(С)БО 9 "Запаси".
23. П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість".
24. П(С)БО 11 "Зобов'язання".
25. П(С)БО 12 "Фінансові інвестиції".
26. П(С)БО 15 "Дохід".
27. П(С)БО 16 "Витрати".
28. Бухгалтерський облік і фінансова звітність: Навчально-практичний посібник / за ред. С.Ф. Голова. - Дніпропетровськ, ТОВ "Баланс-клуб", 2000. - 768 с.
29. Наказ Держкомстату України від 26.07.99 № 270 "Про затвердження поточних форм державної статистичної звітності щодо промислової діяльності підприємств і організацій".

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до практичних занять з дисципліни "Звітність підприємств"

Укладачі
Ковальова Тетяна Володимирівна
Маліков Володимир Васильович
Кульпіна Ольга Василівна

Відповідальний за випуск
Маліков В.В.

Редактор

Комп'ютерна верстка

Підписано до друку
Формат 60x80 1/16. Папір газетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк RISO. Ум. друк. арк. Обл.-вид. арк.
Замов. № Тираж прим. Ціна договірна.

Видавництво ХНАДУ, 61002, Харків - МСП, вул. Петровського, 25

Свідоцтво державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції, серія ДК № 407 від 9.04.2001 р.